

Tehetséggondozás beillesztése a könyvtár-pedagógiai programba

Készítette: Gényi Ferencné Piroska
könyvtári szakértő
Zrínyi Miklós Gimnázium Budapest
2009

Működési dokumentumok

- **Alapító Okirat** (TEÁOR 92.51 Könyvtári tevékenység, SZJ 92.51.11 Könyvtári szolgáltatás)

- **Iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat**

- Könyvtári Működési Szabályzat
- Könyvtári Gyűjtőköri Szabályzat
- Könyvtárhasználati szabályzat (Házirend)
- **Helyi Pedagógiai Program**
  - Könyvtár-Pedagógiai Program

- **Iskolai Minőségirányítási Program**

Könyvtári küldetésnyilatkozat
Önértékelési dokumentumok
Könyvtári fejlesztési stratégia

Az iskolai könyvtáros(ok) munkaköri leírása
Éves munkaterv, beszámoló
Nyilvántartások, statisztikák
Jegyzőkönyvek
Szakértői, szakfelügyeleti jelentések, szaktanácsadói jegyzőkönyvek

Könyvtár-pedagógiai program

- Hogyan fogjunk hozzá?
- Pedagógiai program(nevelési program és helyi tanterv) tanulmányozása
- NAT ismerete.
  - Cél meghatározása: (pl. tudjanak különböző információforrásokból információkat szerezni és azokat alkotó módon felhasználni).
Idézés az intézményi programból
  - Terv készítése: (honnan, hová akarunk eljutni)
    - Előzetes ismeretek felmérése (9. osztályban)
    - Sikerkritérium, (tanulmány, kiselőadás, projekt)
    - mérés - értékelés
  - Követelmények:
    - A tanulók számára
      - Ismerjék a különböző funkciójú könyvtárakat és szolgáltatásait
      - Ismerjék a dokumentumok könyvtári elhelyezésének rendjét és a tájékozódás eszközeit
      - Ismerjék az anyaggyűjtés, információfeldolgozás és hivatkozás szabályait
      - Tudásukat mérhető formában bizonyítsák
    - A tanárok számára
      - A tanórán szerzett tudás elmélyítése könyvtári eszköztárra is épüljön
      - A szaktárgyhoz kapcsolódó inf. hordozók ismerete épüljön be a követelményrendszerbe
    - Az iskolavezetés számára
      - Kísérje figyelemmel hogy a könyvtárhasználatra nevelés beépül-e az egyes tantárgyak tantervébe
      - Értékelje a könyvtári állományra kutatásra alapozott tantárgyi órákat
    - Szervezet számára
      - Biztosítsa a tárgyi és személyi feltételeket
      - a forrásközpont típusú iskolai könyvtár működéséhez

Mely évfolyamokon, mely tantárgyakban, milyen óraszámokban és mit?

■ Befogadó tantárgyak (könyvtárhasználati ismeretek)

■ Magyar nyelv és irodalom

- 1. évf. - 3 óra/tanév
- 2. évf. - 5 óra/tanév
- 3. évf. - 5 óra/tanév
- 4. évf. - 4 óra/tanév

■ Informatika, könyvtári informatika (bontott csoport)

- 5.évf. – 3 óra/tanév
- 6.évf. – 3 óra/tanév
- 7. évf. – 4 óra/tanév

■ Életvitel és gyakorlati ismeretek

- 8. évf. – 3 óra

■ Informatika, könyvtári informatika

- 9. évf. – 5 óra/tanév
- 11. évf. - 4 óra/tanév

■ Nyelvi előkészítő

- 9. évf. – 10 óra/tanév

Tantárgyi szakórák a könyvtár állományára alapozva tanévenként minimum 2 óra

■ Cél:

- az elsajátított könyvtárhasználati tudás alkalmazása
- A tantárgyak információhordozóinak megismerése
- Önművelés fejlesztése, az olvasás fontosságának tudatosítása
- Az információk feldolgozása, információhordozók tudatos használata.
- A szellemi munka technikáinak megtanítása,
önálló tanulás képességének kialakítása

■ Általános követelmény:

- Váljon igényévé oktatónak és tanulóknak a tankönyveken kívüli ismeretszerzés, tudásgyűjtés
- Az iskolai könyvtár használata legyen nélkülözhetetlen minden tantárgynál, felsőbb évfolyamokon is.

Vegyük figyelembe!

A tanulási folyamatot jelentősen átalakítja az informatikai eszközök és az elektronikus oktatási segédanyagok használata. Ez új lehetőség az ismeretátadásban.

Tanmenet és óraterv készítése

- Cél meghatározása
  - Pl.: a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek megtalálására, felhasználására kritikus szelekciójára, feldolgozására.
  - Tudatos könyvtárhasználói magatartás kialakítása
  - A könyvtár forrásközpontként történő felhasználásával az önművelési képességek fejlesztése, forrásfelhasználás etikája.
- Követelmény meghatározása
- Értékelés meghatározása

Óra	Témakörök, altémák	Tartalom Tananyag	Fejlesztési feladatok Tanulói tevékenységek
1.	A könyvtárban való tájékozódás, Irányított könyvkeresés, szabadpalc	A szabadpalc rendje Szépirodalom betűrendje, raktári jelzete (Cutter szám) Ismeretközlő irodalom szakrendje (ETO szám)	A könyvek tartalmi megkülönböztetése Betűrendezési feladat Ismeretközlő szakszámainak gyakorlása
2.	Könyvtárban való tájékozódás, katalógusok	A katalóguscédula adatai A rendszer megismerése Keresés a betűrendes katalógusban (Szgépes katalógusok használata)	A könyvtári állomány hagyományos feltárásának módja Keresési feladatok megoldása
3.	Dokumentumtípusok	Nyomtatott és elektronikus	Folyóiratok bemutatása eletronikus dokumentumok használata

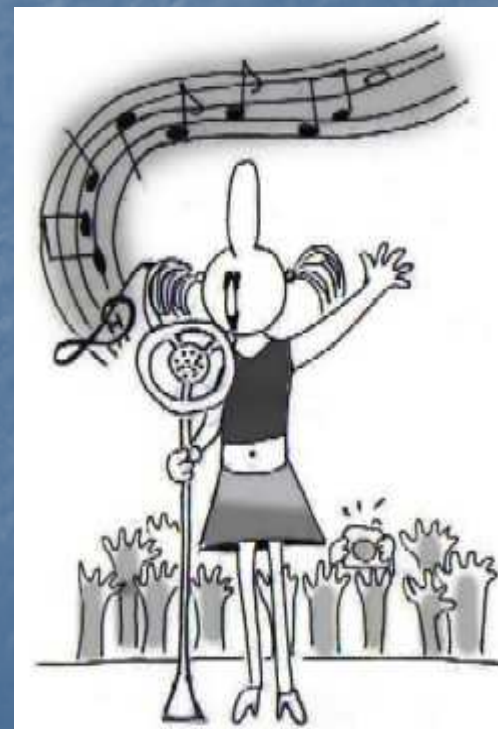
Tehetséggondozás az iskolai könyvtárban

- A modern tehetséggondozás optimális környezete a jó család és a jó tömegnevelés intézményei: az óvodák, az iskolák, az egyetemek, az első munkahelyek. Ez a felsorolás azt is sugallja, hogy bár a tehetségnevelés elsőként pedagógiai és pszichológiai feladat, ám egyre fokozódóan társadalmi feladattá válik. Ebben a felfogásmódban a tehetségkutatás és a tehetséggondozás széles értelemben vett társadalmi szükséglet. A tehetség fogalmát nagyon szegényíti, ha azt ritka "természeti kincsnek" tételezzük, mint ahogy az a politikai retorikában és a köznap beszédben sokszor elhangzik.

- (Forrás: Báthory Zoltán: A tehetség globalitása - a Magyar Tehetséggondozó Társaságról)

■ A könyvtári foglalkozások típusai:

- Könyvtárhasználati óra
- Tantárgyi szakóra a könyvtárban
- Tanórától független könyvtári foglalkozások
  - - könyvtár bemutató foglalkozás
  - - író-olvasó találkozó
  - - szituációs játékok
  - - irodalmi foglalkozás, mesedélután, színjátszókör
  - - vetítés
  - - vetélkedő
  - - szavalóverseny
- - projekt nap
- Az iskolai rendezvények (ballagás, karácsony, egyéb ünnepek)

A könyvtárban

- Csoportmunka
- Önálló tevékenység
- A könyvtáros rejtetten irányítja
- A tanuló tervez, előkészít, ütemez, információkat gyűjt, végrehajt, prezentál

A projektek megvalósításának 8 lépése

1. a könyvtáros előkészít egy sor altémával rendelkező témát
2. a tanulók maguk választják ki
3. csoportszervezés
4. cél, a követendő eljárások és a feladatok megállapítása
5. tanulók önállóan hajtják végre a tervet – a könyvtáros figyelemmel kíséri
6. a kis csoport értékeli a közös munkát
7. munka bemutatása
8. a tanulók és a könyvtáros közösen értékelik a munka eredményét, tapasztalatok összegzése, mit tanultunk a projektből

PROJEKTTERV AZ ADOTT PROJEKT VÉGREHAJTÁSÁRA

- Projekt-cél:
- A csoport fejlesztési feladata:
- A csoport tagjai:
- A feladat elvégzésének kezdési és végső határideje:

- A cél eléréséhez vezető feladatok ill. cselekvési sor
- A szükséges erőforrások
- Időtartam,
- Határidő
- Résztvevők köre
- Az elvárt eredmény (sikerkritérium)
- Az eredmény mérési, értékelési módja
- felelős

ISKOLAI ÜNNEPSÉGEK

BALLAGÁS, TANÉVNYITÓ, TANÉVZÁRÓ, SZALAGAVATÓ, ÁLLAMI ÜNNEPEK, EGYÉB ÜNNEPEK...

■ EGYÉNI FOGLALKOZÁS

Kiemelt szerepe van a tehetséggondozásban!

Tantárgyi versenyek: OKTV, Nyelvi versenyek, Művészeti versenyek, Bod Péter könyvtárhasználati verseny

- személyiségfejlesztés könyvtár –pedagógiai módszerekkel

A könyvtárostánár, - különleges tanár

- lelki társ
- szülőpótló
- mindentudó bölcs
- tehetségek felfedezője
- tehetségek gondozója

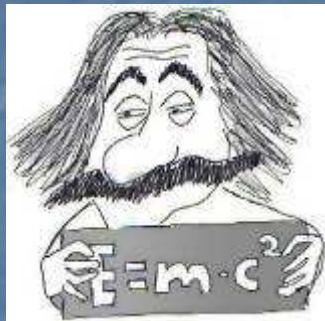
A könyvtár – pedagógiai programban megfogalmazott feladatokat csak akkor lehet hatékonyan és jól szervezeten végrehajtani, ha választ tudunk adni a következő kérdésekre:

- mikor mondhatjuk, hogy teljesültek a megfogalmazottak?
- mikor értük el a célokban megfogalmazott minőséget?

A könyvtár – pedagógiai tevékenység ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszerét az iskola Minőségirányítási programjában (IMIP) kell megfogalmazni

Önök bizonyára, találtak már tehetséges gyermekkel.

Egyetértenek azzal, hogy a tehetség minden körülmények között utat tör magának?

Lovrencsics Piroska 7 éves

Köszönöm a figyelmet!

1974 FSZEK 27/4 KÖNYVTÁR

Irodalom:

- Tóth Józsefné: Könyvtár az iskolában – Iskola a könyvtárban .-BácsmePI, Kecskemét, 2006
- Tóth Józsefné: Amit a könyvtárról tudni kell – Könyvtárhasználat tanítása az iskolában .- BácsmePI, Kecskemét, 2007
- Dömsödy Andrea: Könyvtár-pedagógia .-KTE-Flaccus Bp.2003
- Lázárné Szanádi Csilla: Projekt módszer az iskolai könyvtárban (előadás 2006 ápr.25)
- Melykóné Tőzsér Judit: Könyvtár-pedagógiai program az iskolában : = Korszerű Könyvtár .- Bp., RAABE F1.1., 2006
- Nemzeti Alaptanterv Bp., Művelődési és Közokt. Min. – Korona Kiadó,1995.

Anyukám, 89 éves

Zoli 19 éves, Gabi 22 éves

Zoli cukrásznak készül

Gabriella, virágkötő lesz?

Kati lányom és férje Feri

Márkó 5 éves

Márkó és Gergő

Életem párja 43 éve

Piroska és Feri mikor jól érzik magukat

Tibor fiam, és Gergő

Bea és Gergő 3 éves